

ŠVIHOV V PROMĚNÁCH ČASU

Půta Švihovský

– Náhrobní deska, epitaf, báseň

ního věku ve zbroji augšpurského typu. Velký červeno-stříbrný erb prozrazuje, že jde o příslušníka šlechtického rodu Švihovských z Rýzemberka.

Na protější straně vidíme bíle oděnou postavu archanděla Michaela, jemuž byl klášterní kostel v Horažďovicích zasvěcen. Reprezentativní charakter desky dokládá zlacené pozadí včetně plasticky znázorněných svatozáří.

Malíř měl vytríbený smysl pro detail, jak je zřejmé z vyobrazení zbroje Půty Švihovského, všechny postavy obrazové kompozice komunikují mezi sebou gesty a pohle-

dy. Ikonografie desky prozrazuje, že Půta Švihovský se hlásil ke katolické církvi. Jde o příklad přímluvy světců u Bolestného Krista za spásu duše klečícího velmože.

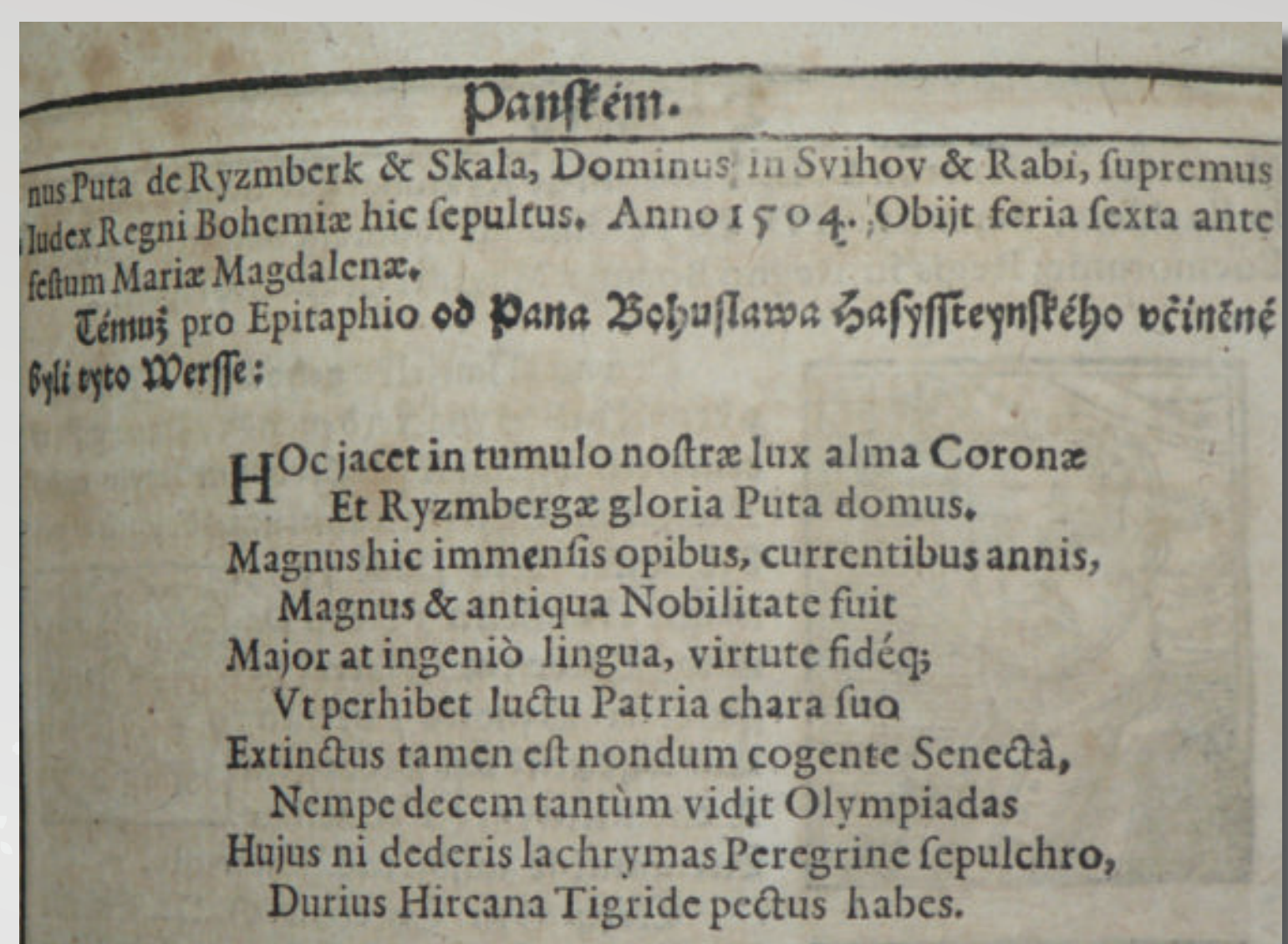
Je pravděpodobné, že desku objednal přímo Půta Švihovský kolem roku 1503, epitaf pak nechali zhotovit až Půtovi synové krátce po jeho smrti. Malba měla sloužit k posmrtné reprezentaci zemřelého a jeho rodu.

Autorství epitafu je připisováno Mistru chudnického oltáře, který je reprezentantem mezigenerace nastupující po roce 1500. Snaží se překonat pozdně gotický formalismus s novým názorem opírajícím

se o pozorování přímé přírodní skutečnosti. Práce směřuje k renesanci svou realistickou tendencí založenou na novém pojetí obrazu skutečnosti. Můžeme vnímat postavu Půty již téměř ve stejné velikosti jako osoby světců.

Epitaf Půty Švihovského z Rýzemberka složil roku 1504 Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic. Text básně byl převzat z článku Kamila Boldana, který vyšel roku 2011 ve sborníku příspěvků ze zasedání k problematice sepulkárních památek. Český překlad pořídil básník a katolický kněz Karel Alois Vinařický (1803-1869).

Vedle toho se objevuje ještě náhrobní nápis uvedený v latinském originále a v českém překladu Heleny Busínské a Dany Martínkové. Citujeme z knihy vydané nakladatelstvím Aula v roce 1996 „Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic: Carmina selecta“.

Epitaf Půty Švihovského od Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic – výřez stránky z Diadochu Bartoloměje Paprockého, 1602 (Kamil Boldan: Epitaf Půty Švihovského od Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic, 2011).

Celá stránka ze zmíněného Diadochu – dále jsou zmíněni například Jindřich a Václav, Půtovi synové (Kamil Boldan: Epitaf Půty Švihovského od Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic, 2011).

**„Hoc iacet in tumulo nostrae lux
alma coronae**

**et Ryzmbergae gloria, Putha,
domus.**

**Magnus hic immensis opibus,
currentibus annis,**

magnus et antiqua nobilitate fuit,

**maior at ingenio lingua virtute
fideque,**

ut perhibet luctu patria cara suo.

**Extinctus tamen est nondum
cogente senecta,**

**nempe decem tantum vidit
Olympiadas.**

**Huius ni dederis lacrimas,
peregrine, sepulcro,**

**durius Hyrcana tigride pictus
habes.“**

**„Jasná perla naší koruny v té
ukryta hrobce,**

**Půta, Rýzemberských sláva i
chlouba domu.**

**Vzácným jej činily mnohočetné
statky i dávná**

**vzácným jej činila šlechta starého
rodu.**

**Vzácnějším ale vtip, v řeči výmluva,
víra, počestnost,**

**tak sama zármutkem zalkala vlast
milená.**

**Shasnulť, až ve věku jej posavade
netížilo břímě,**

**neb čtyřikrát deset jar tady sotva
viděl.**

**Jestli neobětuješ slzy na hrobu
tomto, cizince,**

**tvrdší hyrkánské tygřice srdce
chováš.“**

**„Epitaphium domini Puthae de
Risenberg**

**Mole sub hac modica Risebergus
Putha recumbit**

**extinctus, lachrimas, patria, funde
pias.**

**Nempe tui iuris lumen splendorque
senatus**

verbosique fuit gloria summa fori.

**Sed nec divitiae tetricas nec lingua
sorores**

nec rara evaluit flectere nobilitas.

**In medio aetatis nondum cogente
senecta**

concessit fatis destituitque suos.“

**„Půta z Riesenberka zde pod
skromným příkrovem leží,**

**mrtev, ty nad ním, ó vlasti, útrpné
slzy své roň.**

**Světlem byl tvého práva i radě
dodával lesku,**

**velikou získal si slávu v řečništi,
kolbišti slov.**

**A přece výmluvný jazyk ni
bohatství nemohly zlomit**

**vůli nevlídných sester, neplatil
převzácný rod.**

**Uprostřed mužného věku, dřív,
nežli naň dolehlo stáří,**

**podlehl té své sudbě, blízké
zanechal zde.“**